

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי ב' סיון תשע"ט | דף היומי בבלי: בכורות מט.
דף היומי בהלכה: מאמצע סעיף א' הגה "ישראל שהשכיר" עד סעיף ג'.
מוסר: חפץ חיים כלל ט' אות ה' עד סוף כלל ט'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'

מה אמר הגר"ש קוטלר זצ"ל על ה'מופת' של האדמו"ר מבעלזא שליט"א? | מה אמר הגראי"ל שטיינמן זצ"ל על דמי המנוי של פלאפון? | מה שאלו הקצינים הבריטיים את האדמו"ר מקארלין? | הסטייפלער זצ"ל אמר לי: "תתפלל מהר יותר" | 1651

על דא ועל הא

**בעוד הגר"נ אינפלד שוהה בארה"ב, הודיעה
לו רעייתו בטלפון: "הגזבר הגיע אליי עם צ'ק
של העיריה. לא 10,000 כפי שביקשת - כי אם
20,000, ולא הלוואה - כי אם מתנה גמורה!"**

מפלאי ההשגחה של החזקת עולם התורה

"הוא אף ביקש שאם בהמשך תהיה בעיה הוא עומד לרשות
הישיבה".

וכך הווה. לקראת פסח הוא העביר עוד 10,000 לירות.
מה גרם ל'ונהפוך-הוא' בליבו של הגזבר?!

כדי לעמוד על כך יש לחזור אחורה:

יומיים לפני הטיסה נכנס הרב אינפלד לכ"ק אדמו"ר מבעלזא שליט"א, וביקש מכתב-תמיכה כדי שאנ"ש בארה"ב יעזרו לישיבה. השיב לו הרבי שיהרהר בדבר.
למחרת, יום לפני הטיסה, הגיע הרבי לביקור בישיבה. "מאוד התרגשתי, כי זה היה בהפתעה גמורה, וללא כל ידיעה מוקדמת", שחזר הרב אינפלד [בספרו 'שיחות חיים']. הרבי [שהיה אז בן 28, עשור לאחר הכתרתו], ישב עם התלמידים במשך כמה שעות, שוחח איתם בלימוד, בחן אותם, התעניין ודיבר עם כל אחד בנפרד.

תוך כדי כך נכנס בחור חילוני ושאל אם כמה אנשים יכולים להצטרף אליו להשלים מנין לתפילת מנחה בבית אבלים, לא

ישיבת 'באר-שבע', אדר א' שנת תשל"ו.

הגאון רבי נתן אינפלד שליט"א התכוון לצאת לארה"ב לגייס משאבים לאחזקת הישיבה, שמצבה הכלכלי היה בכי-רע. אך כפי שאומרים היהודים, "ביז צו דער קרעטשמע דארף מען אויך א גלאז בראנפן" [עד שמגיעים לבית המרוח גם כן צריך לטעום כוסית משקה], הישיבה הייתה זקוקה למזומנים באופן דחוף.
בלית ברירה ניגש לגזבר העירייה וביקש: היות והוא יוצא לארה"ב לגייס כספים, בקשתו לאשר הלוואה בסך 10,000 לירות כדי שהישיבה תוכל להמשיך להתקיים, ואת הכסף יפרע בשובו מחו"ל. ונא להעביר את הסכום לרעייתו, שמנהלת את הצד הגשמי של הישיבה.

הגזבר השיב שגם בקופת העירייה אין כסף לתשלומי המשכורות, ואין בידו להלוות. בלית ברירה נאלץ להותיר את הישיבה ללא פרוטה לפורטה.

עודו שוהה בארה"ב שוחח עם רעייתו בטלפון וזו עדכנה: "הגזבר הגיע אליי עם צ'ק של עיריית באר שבע.

"לא 10,000 כפי שביקשת - כי אם 20,000!

"ולא הלוואה כפי שביקשת - כי אם מתנה גמורה!"

רחוק - כמה מאות מטר מהישיבה. קם הרבי ממקומו ואמר שהוא יכול. הצטרף אליו הרב אינפלד ועוד כמה תלמידים, אך עדיין ניסה למנוע מהרבי את ההליכה מחשש שלא יהיה שם מניין של שומרי מצוות. טען הרבי שבוודאי יהיו עשרה שומרי-שבת.

הם הגיעו לבית, ומתברר שהאבל הוא... לא פחות ולא יותר מאשר גזבר העירייה. היו שם באותו מעמד רבני העיר, יו"ר המועצה הדתית ועוד 'חשובים'.

לאחר שהרבי והרב אינפלד הלכו לדרכם, אמרו לאבל: "אתה יודע מי היה אצלך?" הוא כמובן השיב בשלילה. השם "בעלזא" לא אמר לו דבר. אך הסבירו לו שמדובר במנהיג עם אלפי חסידים, ומסתמא היתה לאמא עליה השלום נשמה גדולה - שאלמלא כן לא הייתה זוכה שהרבי מבעלזא יבוא לנחם אחריה.

"ומי הביא אותו אליך?" הוסיפו ושאלו אותו.

הרב אינפלד: "...

הגזבר כל-כך התרגש, שמיד כאשר קם מה'שבעה' מיהר

להעביר את התרומה לישיבה.

אך הסיפור לא מסתיים כאן:

הרב אינפלד הסתובב בשטיבלאך של בעלזא, וסיפר גופא-דעובדא לפרטי פרטיה. החסידים הנרעשים מהמופת התעוררו לסייע לישיבה ביד רחבה.

ואגב, כאשר סיפר זאת להגאון הגדול רבי שניאור קוטלר זצ"ל, נענה ואמר: "זהו מופת שאין לו פירכא - כי 20,000 לירות אי אפשר לפרוץ!..."

גם בשנים הבאות זכתה הישיבה ליחס מיוחד מהעירייה, מה שהניב לה תוצאות כלכליות ברוכות.

כאשר חזר הרב אינפלד מהביקור המדובר בארה"ב, מיהר להיכנס אל הרבי מבעלזא לדווח ולהודות על ההצלחה, ונענה בחיך: "ואתה עוד ניסית למנוע את הביקור בבית האבלים!..."

עוד אחד מפלאי ההשגחה של החזקת עולם-התורה.

(הרב ישראל למברגר, מוסף שבת קודש)

על דא ועל הא

כשנודע לרבינו ע"י אחד השואלים כי דמי המנוי החודשיים של פלאפון הם כ-30 ש"ח, התבטא בחיך מריר: "זה שלושים של עבד" ... בשלושים שקלים נעשים עבד נרצע לפלאפון כל החיים

"תורה בטהרתה" - דרכו המיוחדת של מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל בהנהגת כולל פוניבז'

שלושים ש"ח [כפי שנודע לו ע"י אחד השואלים] - "זה שלושים של עבד" ... בשלושים שקלים נעשים עבד נרצע לפלאפון כל החיים. כמו"כ הקפיד רבינו זיע"א שלא תהיה שתיה חמה וקרה בכולל, לא מבעיא בביהמ"ד עצמו, שדבר זה הוא שלל מכל הכוללים באופן כללי, באמרו שבית מדרש ששותים בו קפה ותה הוא שטיבל של בעה"ב פשוטים, אבל בכולל הוא רומם והקפיד שאפילו בחוץ לא יהיה מתקן של תה וקפה.

אפילו בעת שאחד נדבו ליבו להביא 'פטל' לאברכים, שלל את זה נחרצות. כשדברתי איתו על כך בהתחלה התפלא: "למה להיכנס לבעיות? הרי יש ספק בהלכה איזו ברכה מברכים על פטל, האם בורא פרי העץ או בורא פרי האדמה, וגם יש בזה בעיה של תולעים". מרן זיע"א פשוט לא ידע מה זה פטל, הוא חשב שהכוונה לפרי הפטל המוזכר בפוסקים. אבל לאחר שהסברתי לו שזה שתיה מתוקה, הגיב נחרצות: "כך היא דרכה של תורה, מים במשורה תשתה - מים ולא משקאות אחרים". והוסיף, שבמדבר היה במן כל הטעמים שבעולם, אבל במים לא היו טעמים אחרים (עי' במכילתא פרשת בשלח מ"ד היה בו גם שאר טעמים), ומדוע, מפני שהם קיבלו את התורה, ודרכה של תורה הוא מים תשתה. ורק התיר להעמיד ליד הכולל מכשיר למים קרים לימות החמה.

(כאיל תערוג שבועות תשע"ח)

מרן הגראי"ל שטיינמן זיע"א, שכיהן כראש כולל פוניבז', דאג ושמר ורומם את צורת בית המדרש שיהיה מקום קדוש ונעלה - 'ריין' 'ריין' - תורה בטהרתה בלי שום מפריעים, בלי טלפונים ובלי פלאפונים. בשנים הראשונות של הכולל היה משא ומתן שלם האם להציב טלפון ציבורי בכולל, ולבסוף הסכים שיעמידו טלפון שאפשר רק להתקשר ממנו אבל א"א להתקשר אליו, כדי שלא תהיה אפשרות לקרוא לאברך באמצע הסדר.

מרן זיע"א עצמו התנזר כל ימיו ממכשיר טלפון. לפני כשישים שנה שהתחילו להכניס מכשירי טלפון לתוך הבתים, קראו ע"ז אסיפה בכולל חזו"א להתריע על פרצה זו שעלולה להביא לידי ביטול תורה, וחלק מחכמי התורה קיבלו על עצמם שלא להכניס מכשיר טלפון הביתה, ואכן הם זכו עלו והתעלו לגדולי הדור - ה"ה מרן זיע"א, מרן הגרמ"י ליפקוביץ, הגר"ג נדל זצ"ל ולהבחל"ח מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, שעד עצם היום הזה אין בביתו טלפון, והוא שיבלט"א מקפיד בהקפדה נוראה שלא לדבר כלל במכשיר טלפון בשום פנים ואופן.

וכשהביאו למרן זיע"א טלפון כדי לדבר עם נדיבי עם, עפ"י הרוב הוא הקפיד לא לגעת במכשיר אלא הניחו על השולחן ודיבר לעברו, כי טלפון וכ"ש פלאפון הוא מפריע הגדול ביותר להיות בן תורה. רבינו התבטא בחיך מריר על המחיר החודשי של פלאפון, שהוא

אכילת מאכלי חלב ובשר בסעודה אחת

לגבינה הצהובה שבזמננו, אם דינה כגבינה קשה. ויש שהורה כי לאחר אכילת מאכל חלבי מכל סוג שהוא יש להמתין מחצית השעה לפני אכילת בשר, והביא לכך סמך מהזוהר. ובכל מקרה, אסור להשתמש באותה הפת בעת אכילת החלב והבשר.

[משנ"ב תצד, ג, משנ"ב טז, ושעה"צ טו; ביאורים ומוספים דרשו, 19-20]

נהגו ישראל לאכול בחג השבועות מאכלי חלב, וטעמים רבים ניתנו לדבר. ומותר לאכול בסעודה אחת מאכלי חלב ולאחריהם מאכלי בשר, אך יש לקנח את הפה ולשוטפו במים לפני אכילת הבשר, וכן יש לוודא כי הידים נקיות משאריות מאכלי החלב. אולם, האוכל 'גבינה קשה', צריך לברך ברכת המזון ולהמתין שש שעות לפני אכילת הבשר. וישנן דעות שונות בפוסקים בקשר

האם צריך להמתין שש שעות בין גבינה צהובה לבשר?

אולם, יש המחמירים אף בגבינה שבזמננו, ואף כשאוכלים אותה לאחר שנמסה, כגון בפיצה. ויש שהורה כי ניתן להקל למי שישן לאחר אכילת גבינה צהובה במשך שלוש שעות, (ולא הקל בכך אלא בגבינה צהובה, שאין חובת ההמתנה לאחריה מעיקר הדין).

[ביאורים ומוספים דרשו תצד, 20]

האוכל 'גבינה קשה' צריך להמתין שש שעות לפני אכילת בשר, ונחלקו הפוסקים בנוגע לגבינה צהובה שבזמננו: יש אומרים שאין דינה כגבינה קשה אם משום שלא, משום שגבינה קשה היא כזו ש'עמדה' במשך שנה, או כזו שניתן לחותכה רק במגרדת, או כזו שיש בה נקבים מחמת יושנה; ואילו הגבינה הצהובה שבזמננו, אינה עומדת במשך שנה, נפרסת בסכין או אף ביד, ואין בה נקבים מחמת יושנה.

הסיפור היומי

"מדוע הפסקת ללכת למקווה באמצע השבוע?!" - שאל ראש ישיבת 'באר יעקב' הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל, את הבחור החסידי שלמד בישיבתו...

"ואל תטוש תורת אמך"

בפרט בימות הגשמים, וגם המים עצמם היו קרים מאוד. לכן החליט בנפשו שעד כדי כך אינו מחויב, והפסיק ללכת למקוה באמצע השבוע.

כעבור כמה ימים הוא נקרא לחדרו של ראש הישיבה מרן הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל, ונשאל מדוע חדל מללכת למקוה. כשהסביר את כל הקושי שכרוך בדבר, אמר לו רבי משה שמואל: "אצלי בחור לא יתקלקל, ואם מנהגך מבית אביך ללכת כל יום למקוה - חלילה שתפסיק מללכת. מהיום והלאה אתה מקבל מפתח למקווה, שיהיה שלך, ולא תצטרך ללכת לבית הבלן. אנו גם ניתן כסף מתקציב הישיבה למקוה, שיחממו עבורך את המים בכל יום מימות השבוע, ובלבד שלא תפסיק את מנהג בית אביך".

(מדור 'עולם הישיבות' בתוך 'אוסף גלינונות' במדבר תשע"ט)

סיפר אחד מתלמידי ישיבת 'באר יעקב', כי הוא הגיע ללמוד בישיבה לקראת זמן חורף של שנת תשי"ח, וכיון שמוצאו מבית חסידי, היה רגיל כמנהג החסידים ללכת למקווה לטבול בכל יום. אבל כשהגיע לישיבה לא היה מקום בפנימיה של הישיבה, וסידרו לו מקום בבית המרא דאתרא הגאון רבי משה יעקובזון זצ"ל, שהיה מרוחק מרחק לא מבוטל מהמקווה.

בשעתו גם לא חממו את המקווה באמצע השבוע, וכדי שיוכל לטבול במקווה היה עליו להשכים מוקדם בבוקר, ללכת לבית הבלן, לקחת את המפתחות, ללכת לטבול ולחזור לבית הבלן להחזיר את המפתחות, ואז עוד לרוץ לישיבה ולהספיק להגיע לשחרית בזמן.

הוא לא התעצל ועשה כך, עד שהגיעו ימי החורף הקרים של כסלו. אז כבר היה לו נסיון קשה, כי בבוקר היה קר מאד בחוץ,

ממש דבר פלאי שאדם למשל ללא רגל לפתע קיבל רגל, יד, עין וכו'. הרי זה ממש פלא למתבונן. ואיזו התעלות נוראה היתה להם ביום מתן תורה לכלל ישראל

מ'תיקון ליל שבועות' עד ללמוד בלילה על אף החסרונות - לקט מיוחד ממרן הגראי"ל שטיינמן על חג מתן תורה

מאד, ואין לזלזל בו כלל. אמר (בתשנ"ד וגם בתשנ"ח) שלמנהג הזה - להיות נייעורים בלילה יש הרבה חסרונות. מבטלים עונג יו"ט, הלימוד בלילה אינו באיכות כי עייפים, וגם בשחרית התפילה אינה תפילה, וביום לא לומדים כי ישנים. אבל בכל זאת סוף סוף זהו מנהג ישראל.

(רשימות רבי אהרן י' ניב א"ה. וראה הליכות שלמה שבועות עמוד שע"ד)

"שהנהגה של להיות נייעורים בליל שבועות נתפשטה ונתקבלה בקרב כל היראים והלומדי תורה, ויש להיזהר בעצמו וכן לחנך את ביתו להתייחס לזה בכובד ראש ולהשתדל לילך בדרך זו וכו'" עיי"ש. אמר רבינו שפשוט כי מי שאינו יכול להיות ער בליל שבועות, יראה לשבת וללמוד ביום חג השבועות, והמעלה הגדולה של לימוד בשבועות הוא גם ביום.

בהיות רבנו שליט"א נער צעיר כבן י"ב - י"ג בברסק למד עם ידידיו הג"ר יצחק ניימן זצ"ל והגרי"ד סאלאוויצ'יק זצ"ל בשני ימי חג השבועות את כל מסכת קידושין (גפ"ת), חציו ביום הראשון וחציו ביום השני...

(זכרון יצחק עמ"ח, וכך היה מספר הגרי"ד זצ"ל)

התבוננות במה שכולם נרפאו

בשעת מתן תורה היה ממש מצב של תענוג נורא, דכל החולים נרפאו, החגרים והאילמים וכו'. וזה ממש דבר פלאי שאדם למשל ללא רגל לפתע קיבל רגל, יד, עין וכו'. הרי זה ממש פלא למתבונן. ואיזו התעלות נוראה היתה להם ביום מתן תורה לכלל ישראל. והנה כעבור מ' יום ירדו לכזאת דיוטא תחתונה, לשפל המדרגה של חטא העגל. וצריך להתבונן עד כמה גדול כח השטן, שיכול לגרום לכה מן בלבול ודמיון לבני אדם, שראו ממש את מיטתו של משה רבנו וחשבו שהוא נפטר. והצליח כל כך להטעותם עד שהגיעו ל"אלה אלוהיך ישראל", אמנם לא כולם, אלא כל אחד לפי מדרגתו. ועד היום גדול כוחו, שמראה לאדם שכדאי לו לאכול נבילה, ומראה לו כמה הנאה יהיה לו מזה. וכל שאר תאוות העוה"ז - הכל הוא פרי דמיונו שעושה לו השטן בכוחו הגדול. עוד יש להתבונן היאך כתוצאה מחטא זה - נשרו כל האיברים שקיבלו במתן תורה, נשירת רגלים, ידיים, חזרו להיות סומין וכו' - כמה נורא שראו עד כמה החטא גורם...

רבנו אומר את התיקון בליל שבועות, ובדרך כלל מספיק רק לימוד המקרא, ונשאל מה עדיף ללמוד בליל שבועות? ואמר אפשר לומר התיקון ואפשר ללמוד, מה שעושים זה טוב. ושאלו את רבנו מה הענין בתיקון ליל שבועות. ואמר רבנו שבועות יש בזה ענין גדול. וסיפר שהעולם מספרים שהמגיד מדובנא שאל להגר"א מדוע אינו אומר תיקון, וענה הגאון שהתיקון מכיל תמציות מתוך התורה, והוא רוצה ללמוד את התורה ולא את תמציותיה. ומכאן לומדים שיש בתיקון תמצית של התורה וזה חשוב מאד. בשיבות התקבל דווקא ללמוד, ובוודאי יותר שייך להישאר ער כשלומדים, דכשאומרים התיקון ולא מבינים מה שאומרים - יותר קשה להישאר ער. ובאותו ענין: יש כאלה שאין להם כוח ללמוד ושומעים שיעור, ויוצאים מדין שומע כעונה. וגם וצריך לדעת שמי שמבין את השיעור יוצא מדין שומע כעונה. וגם מי שיושב בשיעור ולא מבין - גם כן יצא שבאמת מדין שומע כעונה נחשב כעונה. אבל מי שעונה ולא מבין - אין זה לימוד, דלא למד כלום אלא אמר סתם.

להיות ערים בליל שבועות

מה שמבואר שנוהגים להיות ערים בלילה ולעסוק בתורה בליל שבועות בשביל לתקן מה שהקב"ה נצרך להעיר את כלל ישראל כדי לקבל תורה, צריך להבין: כיון שהיה קודם מתן תורה - א"כ מה יעסקו כל הלילה אם אין להם תורה ללמוד, וכי סתם צריכים להיות ערים בלילה, הרי הולך בטל כישן דמי. ואם נאמר שהתביעה היתה על שלא העמידו שומר - עדיין קשה מה יעשה השומר כל הלילה. ואולי אפשר לומר, שהרי במרה כבר נצטוו על הדינים, וא"כ היו יכולים לעסוק כל הלילה בחושן משפט. וללמוד עליהם זכות - אפשר לומר שכיון שהיו "איש אחד בלב אחד" - א"כ דיני חושן משפט נראה להם כהלכתא למשיחא, שאם אחד רצה לבנות ליד אוהל חברו - לא הקפיד עליו כלל וכו'...

(רשימות רבי ישראל ארנון שליט"א)

מעלת הלימוד בליל שבועות

לאחד שהעיר למה נשארים ערים בליל שבועות על חשבון תפילה רדומה, ואח"כ ביטול תורה שישנים הרבה שעות, אמר רבינו בתוקף, "השטייגען העצום שיש בליל שבועות הוא חזק

מרגלא בפומיה דרבנו לומר על גודל היום של חג השבועות: היום שזכינו בו לכל הברכות וההצלחות וכל האושר, הוא האי יומא, ואם אדם משים לב בזמן זה, אפשר לראות שיש אפשרות מיוחדת ביום הזה להתעורר ולהתחזק, כמש"כ הספרים דכיון שאז הי' עת רצון גדול מאד גם בכל שנה יש עת רצון מיוחד -

במדה מסוימת, ויש אושר בזמן הזה יותר משאר הזמנים. וא"כ אפילו אלו שאינם מתעוררים בימים רגילים, מ"מ עכשיו הקב"ה ממציא הזדמנות של התקרבות, ומה לך נרדם! - תתעורר, יש אפשרות לזכות!

(ימלא פי תהלתך ח"ב עמ' תקע"א)

(כאיל תערוג תשע"ה)

פרשת השבוע

בשנות בחרותי התארחתי פעם אצל כ"ק הגה"ק מקאשוי זי"ע, באותה שנה חל יו"ט בשבת קודש, הגה"ק מקאשוי זי"ע רצה לעשות הפסק בין הסעודות, ולכן יצא מביתו ועלה ל"עזרת נשים" שהיתה באותו בנין. התלויתי אליו. משמשו בקודש, לא הצליח לפתוח את הדלת...

הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א, אב"ד סאנטזוב ליקווד, על כוחה של תפילה ודמעות של אמא

"ואמרה האשה אמן אמן" (במדבר ה', כ"ב)

יושבת ב'מטבח' כשפניה זועפים, מלאה טענות כרימון... משנסאלה 'מדוע פנייך רעות היום, לעת שמחת כלולות בתך הכלה המהוללה בכל התשבחות?' ענתה "כיצד אוכל לשמוח כשבתי הכלה הפנתה לי עורף, עזבה את ביתי ואת דרך חיי, ונהפכה לבעלת תשובה גמורה, ומה גדול צערי כי איננה הראשונה אלא שלישית מבין בנותיי שעשו את הדרך הלזו ושבו בתשובה שלימה..."

מספרים שבהיות מרן הגה"ק מסאטמאר זי"ע ילד, לקח אותו אביו, הגה"ק בעל "קדושת יום טוב" זי"ע, אל הגה"ק בעל "ערוגת הבושם" זי"ע, שיבחן אותו על משנת תלמודו אשר יגע ושינן. ה"ערוגת הבושם" בחן היטב היטב את הילד, והתפעל מאוד מיכולותיו המופלאות ביותר של הילד, ובגודל התרגשותו התבטא באזני אבי הנער - ה"קדושת יו"ט" - ואמר לו "כנראה שהילד, מלבד שהוא עילוי גדול, הרי הוא גם מתמיד גדול", כששמע ה"קדושת יו"ט" את דבריו, אמר לו "ההצלחה של הילד אינה תלויה, לא במה שהוא עילוי גדול ולא במה שהוא מתמיד - אם אתם רוצים לדעת מהו הגורם להצלחתו, הביטו נא על הילד בעת שהוא אומר 'אהבה רבה'..."

כשמוע האשה את דבריה, תמהה בפניה - כיצד אכן אירע דבר כזה שממשפחה אחת כבר שבו ג' בתשובה, ולא ידעה אם הכלה מה לענות, אבל סיפרה, כי כל ה'קשר' שבינה ובין החרדים לדבר ה' היה, שלפני כעשרים שנה השתתפה ב'סמינר' לבעלי תשובה, אבל כל הדיבורים שנאמרו שם לא נקלטו במוחה ולא השפיעו עליה מאומה. בתוך הדברים סיפרה שבסוף הסמינר נתנו לכל אחת דף כתוב, והובטח להם ש'סגולה' גדולה להצלחה ולברכה יש באמירת הנכתב באותו דף, ומאז היא אומרת אותו בכל יום - אעפ"י שאינה מבינה מאומה מהנאמר בו.

האשה שאלה אותה שמא נמצא הדף ברשותך, אמרה כן, והוציאתו מחיקה, שם נתגלה הסוד - כי על הדף הודפס 'תפילת השל"ה', ואף שאשה זו לא ידעה מאי קאמרה, מ"מ זכתה ששלוש מצאצאיה שבו בתשובה שלימה וגמורה...

והנה, אם כך היא שכר אמירת "תפילת השל"ה" בלא ידיעה ובלא כוונה, בלא בכיות ותחנונים, ק"ו לדידן שאנו יודעים את הנאמר בה, אם נתפלל כראוי, בוודאי נפעל דברים נשגבים ורוב נחת דקדושה מכל יו"ח.

ידוע מה שכתב השל"ה הקדוש: ותמיד תהיה תפילה שגורה בפי אב ואם, להתפלל על זרעם, שיהיו לומדי תורה וצדיקים ובעלי מידות טובות, וכיון במאוד על זה בברכת התורה - ונהיה אנחנו וצאצאינו וכו', וכן בברכת אהבה רבה - 'אבינו אב הרחמן המרחם רחם עלינו ותן בלבנו וכו', יחשוב גם כן על זרעו וזרע זרעו עד עולם...

ידידנו, המשפיע המפורסם הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, סיפר עובדה נפלאה ששמע בעניין כח תפילת ההורים על בניהם, וכך סיפר:

לאחרונה, באה כלה 'בעלת תשובה' בברית האירוסין. בהתקרב מועד הנישואין, ביקשו העסקנים מכמה נשים צדקניות שתבואנה להשתתף בשמחת הנישואין לשמח את הכלה. והנה, אחת מאלו, כשהגיעה למקום הנישואין, חיפשה את אַם הכלה, כדי לברכה בברכת 'מזל טוב', אלא שנעלמה מעין כל, עד שמצאה אותה

בשנות בחרותי התארחתי פעם ביום טוב אצל ש"ב כ"ק הגה"ק מקאשוי זי"ע בעמח"ס "ברכות שמים". באותה שנה חל אותו יו"ט

איך ובמה זכה הלה לחזור בתשובה, והרי אדם זה אכל נבילות וטריפות? ענה לו ה"חזון איש" "דמעות אינן הולכות לאיבוד, בשעה שאביו יצא לתרבות רעה, שפך סבו עליו דמעות שלא הועילו על בנו, אבל עומדות עתה על נכדו"...

ובספר "לשכנו תדרשו" חלק ב', מביא שהגה"ק הסטייפלער זצ"ל היה אומר, שלפעמים רואים שמבית פשוט ביותר, יוצא תלמיד חכם וצדיק, וזה מחמת שאיזו סבתא שלו שפכה לבה בתפילה ובדמעות שתזכה לבנים תלמידי חכמים, ואם זה לא עזר לבנים, הרי זה עוזר לנכדים, ובדור הראשון של הסבתא שלא ראו את הנכדים, חשבו מתוך ראייה קצרה שתפילותיה הלכו לאיבוד חלילה, ולבסוף מתברר ששום תפילה אינה חוזרת ריקם...

בספר "קודש הלולים" מסופר על הרה"ק רבי דוד מלעלוב זי"ע, שאביו רבי שלמה זצ"ל כשאמר בשבת קודש בעת ה'זמירות' ויזכו לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות", היה מאריך בזה זמן רב עד שנתעלף, ומכח תפילות אלו זכה לבן קדוש כזה (כפי שהעידו על זה הרה"ק הרבי רבי אלימלך זי"ע ואחיו הרבי רבי זושא זי"ע).

(מתוך נועם שיה, שבועות תשע"ח, מכון 'אפריון לשלמה')

בשבת קודש, וכדי לקיים את מצות אכילת שלש סעודות, חילקו את סעודת היום לשנים - לאחר הסעודה הראשונה בירכו ברכת המזון, ולאחר זמן נטלו ידים שוב כדי לאכול את הסעודה השנייה - על מנת שתחשב לסעודה שלישית.

הגה"ק מקאשוי זי"ע רצה לעשות הפסק בין הסעודות, ולכן יצא מביתו ועלה ל"עזרת נשים" שהיתה בקומה אחרת באותו בנין. כשיצא מביתו, התלוית אליו ויצאתי עמו.

כשפנה לעבר עזרת הנשים, הקדים משמשו בקודש, ופנה לפתוח את הדלת כדי שהגה"ק זי"ע יוכל להיכנס מיד - אך על אף מאמציו הרבים לפתוח את הדלת, לא עלתה הדבר בידו - הדלת היתה תקועה, והיא לא נפתחה.

אדהכי והכי הגיע כבר הגה"ק בעצמו לעבר הדלת, וניסה לפתוח את הדלת - ואכן מיד נפתחה הדלת - למרבה הפלא.

כמובן שהנוכחים השתאו לנוכח מעשה פלא זה, אך כשראה הגה"ק את פני הדברים, עלתה בת שחוק על פניו הקדושים, ואמר לסובבים: 'הרי כבר אמרתי לכם, ששערי עזרת נשים לעולם אינן ננעלות - שכן התפילות שנשים צדקניות מתפללות להקב"ה, עולות תחת כסא הכבוד, ומתקבלות תיכף ומיד לרחמים ולרצון...' הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל היה מספר, שבשעתו ביקש ממנו מרן ה"חזון איש" זצ"ל לטפל באיזה בעל תשובה שהגיע מקיבוץ חילוני ללמוד בישיבת פוניבז', ושאל את ה"חזון איש",

יהלומים מגדולי ישראל

מרן הסטייפלער זצ"ל אמר לי - "תתפלל קצת יותר מהר"

הגאון רבי בן ציון הכהן קוק שליט"א, על עבודת התפילה אצל גדולי ישראל

כניסת התינוק לברית] - עם כל זאת, בבואו לתפילה היה נראה שמרוץ הזמן בו חי תמיד, הונח בצד קמעא, והשקיע זמן רב לעבודת התפילה.

בשנים עברו בהן התפלל בהיכל בית הכנסת תפארת בחורים שמעל שטיבלאך 'מאה שערים', הקדים להגיע לבית הכנסת ונמנה לא רק בין ה"עשרה ראשונים" אלא מהיותר ראשונים, אם לא ראשון ממש. היתה לי קביעות להעלות בפניו שאלות בהלכה בדרכו מביתו לבית המדרש. אירע לא אחת שהיינו השניים הראשונים בבית הכנסת. אף לאחר סיום התפילה לא הזדרו לצאת, אלא עוד זמן רב נשאר כשהוא ישוב על מקומו. ובמהלך התפילה עצמה היה נראה לכל כי ראשו ולבו מונחים עמוק עמוק בתוך מילות התפילה. כל קטע וקטע בתפילה אמר במתינות ובשימת לב יתירה.

ואמנם את התפילות היום יומיות היה אומר בזריזות מעט,

עם הכניסה להתבוננות בתפילה, עולה לנגד עיני דמותו של מורי ורבי מרן הגרי"ש אלישיב זיע"א אשר רבים באו לזכות ולהתפלל במחיצתו ולהתבונן בכל פרט מדרכי הנהגתו, אשר היו מנוהלים כדקדוקי ההלכה ומארחותיו הסיקו מסקנות הלכתיות רבות. אכן תפילתו הותירה רושם וחיוזק רב על כל רואיה.

חובה נעימה לציין, כי למרות שרבינו שמר על זמנו מכל משמר, עד כי לאחר כל הוראה שיצאה מפיו, הן בהתייעצות והן בתשובה הלכתית, היינו התלמידים מתייגעים להבין למה היתה כוונתו ומה הונח בתוך דבריו, שנאמרו בקיצור רב, והשיב כך לא רק משום שאמרו חז"ל (פסחים ג, ב) "לעולם ישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה", אלא משום שזמנו היה מתומצת ומחושב עד מאד; וכמו כן כמה פעמים שבקשתיו לשמש כסנדק בברית, התנה את הסכמתו: "בתנאי שתאמר להם שאני לא רוצה לחכות, ומיד כשאכנס יכריזו 'ברוך הבא' [ההכרזה שאומרים הקהל עם

שומע אליו" (מסילת ישרים י"ט), ולא נראה בחיי היום יום מי שמדבר עם רעהו בצורה איטית ונמשכת, מ-ה של-ו-מ-ך וכדו'. לכן, בשביל לחוש יותר שהתפילה היא כדבר איש אל רעהו ובשביל לתפוס את הכוונה שלא תתפזר, יש "להתפלל קצת יותר מהר".

ואף מרן רבינו הגרי"ש אלישיב זיע"א, כאמור, לא התפלל בצורה איטית ונמשכת, אלא כל מילה בצורה ברורה כמונה מעות, אך כאמירה קולחת. ועם כל זאת, מעי חמרמרו כאשר עולה בזיכרוני, קול תפילתו המשתפך בערבות.

מקום תפילתי היה בסמוך לעמידתו בשמו"ע, וכיון שהקפיד לקיים את ההלכה המפורשת בשלחן ערוך (טור או"ח ק"א) "המתפלל צריך שישמיע לאזנו", היתה נשמעת לחישה תפילתו אף לעומדים בסמוך אליו. את כל מילות התפילה היה אומר בבירור, אך היו בקשות ומילים ומסוימות, בהן האריך והשתפך קולו כבן המתרפק אצל אביו. בברכת מגן אבות, באמרו 'מלך עוזר ו-מ-ו-ש-י-ע', ניכר היה כי הבקשה הזו מעניקה לו מנת חיזוק, עד לתפילה הבאה; שיש מישהו, ריבון כל העולמים, שמושיע אותו בכל הנצרך; וכן בברכת 'אתה חונן' נעצר, והאריך בבקשת 'ד-ע-ה'. כמו כן בסיום התפילה, התחנן 'פ-ת-ח-ל-ב-י בתורתך'. וחיזוק גדול הוא, איך שאותו גאון אשר כל רו לא אניס ליה, שכל הדור ציפה למוצא פיו, התחנן לדעה ולפתיחת הלב בתורה מתוך ידיעה שלשם כך יש "לבקש רחמים ממי שהחכמה שלו".

דברי הסטייפלער "להתפלל קצת יותר מהר" באה למול הדעה הרווחת, שכאשר באים להתחזק בתפילה, המשמעות הראשונית היא שמהיום יש להתפלל יותר לאט. וכאמור, אין הדבר כן, אלא נדרשת יותר שימת לב לנאמר בתפילה, אך זה לא מחייב שזה יהיה אטי יותר.

ואמנם, כפי שקיבלנו מרבותינו אין זה כלל ברזל לכל אחד ואחד, ויש שהתחזקותם באה דווקא מתוך אריכות בתפילה. תלמיד שבא ללמוד בישיבה מחו"ל, ביקש מהמשגיח הגה"צ ר' יחזקאל לוויןשטיין עצה לחיזוק יסודות האמונה, והשיבו כי "העצה לזה היא, שתאריך מעט בשמונה עשרה". נראה שעומק כוונתו היתה, שעל ידי זה שיאריך יתבונן יותר בכך שהוא הנותן דעה ותורה, סליחה ורפואה, אליו אנו פונים ומבקשים למילוי צרכינו. אכן אין בזה כלל ברזל לכאן ולכאן, וכל "ערום יעשה בדעת" (משלי י"ג, ט"ז) לבחון בעצמו מהי הדרך שיותר מועילה לו לריכוז המחשבה בתפילה.

(גיליון 'שואלין ודורשין' במדבר תשע"ט)

אך בימי הסליחות, וכן כשהתפלל תפילת יום כיפור קטן, היה ידוע לכל כי המניין האטי ביותר הוא המניין של מרן הרב אלישיב בו המתינו לו הקהל בכל חלק מהתפילה. מתוך ששם ליבו על כל בקשה בתפילה, באחד הימים תמה רבינו בפני שליח ציבור, שהתחיל את חזרת הש"ץ מיד כאשר פנה לאחוריו באמירת 'עושה שלום', מדוע אינו ממתין עוד מעט עד שיסיים את תפילת יהי רצון שיבנה בית המקדש. "זה הרי חלק מהתפילה, ואני רוצה להקשיב לחזרת הש"ץ"... גדול השקדנים היה משקיע זמן רב בתפילה, ואמנם הוא לא התפלל באריכות, אך יחס לזה חשיבות וזמן רב. ...למחרת יום הכיפורים תשל"ז זכיתי לעלות לקודש פנימה

לבית מרן בעל ה'קהילות יעקב' ובקשתי לשמוע ממנו הדרכה לחיזוק הכוונה בתפילה. נענה מיד ואמר: שלשה דברים צריכים חיזוק: א. תתפלל קצת יותר מהר. ב. צריך לעשות הכנה לתפילה, והכנה זו איננו יודעים מה היא, ולדין זו אמירת פסוקי דזמרה. ג. והעיקר-העיקר לידע לפני מי הוא עומד להתפלל. עד כאן לשונו. קודם שנבחנו יחד בעז"ה את תוכן ומשמעות דבריו המאירים, עלינו לדעת כי תפילותיו של הסטייפלער הרקיעו שחקים ופעל בהן ישועות רבות. ואף מהסתכלות קלה היה ניתן להבחין במאמציו בתפילה, שנאמרה תוך השתפכות הנפש ממש. בעת לימודי בישיבה, נסעתי כמה פעמים על מנת להתפלל במחיצת גדול הדור בעל ה'קהילות יעקב'. במהלך השנה לא התפלל כוותיקן מדי יום, וזאת מאחר שבשעות היום רבו הפונים אליו לבקש תורה מפיו, בעצה, ברכה ותושיה, ולכן הקדיש את לילותיו לעמל התורה ללא טרדות הנכנסים ויוצאים והתאחר מלתת תנומה לעפעפיו. ואמנם מדי בוקר התפלל בשעה שבע, אך בימי הסליחות הקדים לאומרם כבר באשמורת הבוקר, ובשל כך הקדמתי את בואי מבאר יעקב לבני ברק כבר יום קודם, כדי שאהיה סמוך אליו ואתבונן בתפילתו מתחילתה ועד סופה.

בסיום כל קטע אחר סיימו הציבור, עוד נשמע קולו מתנשא ברמה "נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי", כאשר נשמעת נימת ההתחננות והבקשה בלשונו, תוך השתפכות הנפש. מאז ועד היום, לאחר שעברו כבר עשרות שנים, כאשר מגיע היום בו מבקשים זאת בסליחות, עדיין מתנגן באזני קולו המתרפק על מילות התפילה - והוא-הוא שלימד אותנו: "תתפלל קצת יותר מהר"...

ואין זה סותר כלל וכלל לעבודתו ותחינתו בתפילה, אלא לימדנו בזה, שאדרבה זו עצה לקבל גישמאק וטעם בתפילה, שהרי כל צורת התפילה היא "כדבר איש אל רעהו, ורעהו מקשיב

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

מה שאלו הקצינים הבריטיים את הרבי מקארלין בחזרתו מהכותל בחג השבועות תרצ"ט?

5 דברים שאולי לא ידעת על חג השבועות בכותל המערבי

התיבה ולהתרגשותו לא היה גבול, בפרט כאשר הגיע לתפילת 'ותערב' התלהב ביותר, עד שכל המנינים שהתפללו שם בעת ההיא הפסיקו את תפילתם כדי להאזין לתפילתו העריבה. וסיפר כ"ק מרן אדמו"ר [מויז'ניץ], שהגה"צ רבי יוסף צבי דושינסקיא זצוק"ל רבה של ירושלים ציין במיוחד את תפילתו הזו של מרן ה'דמשק', בהעירו דרך מליצה כי ה'דמשק אליעזר' אמר את התיבות 'ושם נעבדך ביראה כימי עולם' בביטחון מוחלט, אף בלי לומר 'בלי נדר' [כנהוג לומר על דבר שייעשה בעתיד] (הגדה של פסח, ויז'ניץ)

4. שבועות תשכ"ז - הפעם הראשונה בה הגיעו המוני יהודים

אל הכותל לאחר שחרורו

הפעם הראשונה בה הגיעו המוני בית ישראל אל הכותל המערבי לאחר שחרורו בשנת תשכ"ז, היתה בחג השבועות של אותה שנה. בכתב העת 'שנה בשנה' תשכ"ח מתואר: "לאחר שבוע של עבודה קדחתנית בסלוק מוקשים ובהכשרת דרכים ניתנה ליהודי ירושלים אפשרות לגשת בחג השבועות אל הכותל המערבי ולהתפלל. בנינים שנבנו ע"י הערבים בעשרות השנים האחרונות נהרסו, ונוצרה רחבה בה יכולים לעמוד כעשרת אלפי איש. משעת בוקר מוקדמת התחילו נוהרים דרך הר ציון ושער האשפות אל הכותל אנשים נשים זקנים וטף. בעינים דומעות ובלב מתרונן משמחה עמדו המונים בתפילה ואמרו פרקי תהלים. מספרם של הבאים לכותל בחג השבועות בלבד נאמד במאתיים אלף איש ואשה".

5. תלמידי הישיבה שרו כל הדרך אל הכותל

אחד מוותיקי ישיבת 'חברון' סיפר: בשנת תשכ"ז אחרי המלחמה, בחג השבועות נתנו אישור ללכת לשריד בית מקדשנו, ואחרי קריאת התורה יצאו בני הישיבה לתפילת מוסף ליד הכותל המערבי, כשכל הדרך הלכו בשירה ובזמרה. לא אוכל לשכוח כשעמדתי בתפילת מוסף שם ליד הגאון רבי בצלאל ז'ולטי זצ"ל, ובקדושה של מוסף הוא התייפח בבכי של התרגשות. ומאז הלכו כל שנה בני הישיבה להתפלל ביום טוב בבוקר על יד הכותל המערבי"

(יתד נאמן במדבר-שבועות תשע"ג)

1. הרבי מבעלזא התפלא: "הייתכן שיהודי יהיה בשבועות

בירושלים ולא ילך לכותל?!"

"שמעתי מחמי הרה"ח ר' יואל ב"ר ברוך דייטש ז"ל, שהיה בירושלים בחג השבועות ומשום איזה סיבה לא היה בכותל. וכשבא לתל אביב להאדמו"ר [רבי אהרן מבעלזא זי"ע], שאלו אם היה בשבועות בכותל, וענה שלא. אמר לו הבעלזער רב: 'הייתכן שיהודי יהיה בשבועות בירושלים ולא ילך לכותל?!'. ואמר לי חותני שהיה כדאי לא ללכת אותו שבועות לכותל, כדי לשמוע את הפסק הזה..."

(בקדושתו של אהרן, מרשימות הרה"ח ר' רפאל כ"ץ).

2. מה שאלו הקצינים הבריטיים את הרבי מקארלין בחזרתו

מהכותל בחג השבועות תרצ"ט?

בחג השבועות [תרצ"ט] כשרבנו [הרה"ק רבי אברהם אלימלך מקארלין זצ"ל] הלך עם הקהל להתפלל תפילת מוסף ליד הכותל המערבי, הזדמנו למקום שני קצינים בריטיים שהלכו עמם כל הזמן (על חומת העיר העתיקה). כשהקהל חזר יחד עם רבנו מהתפילה ועלו לבית המדרש, המשיכו הקצינים ללוותם. כשהגיעו למדרגות הבית של רבנו, ניגשו אל אחד החסידים וביקשו ממנו רשות להיכנס אל רבנו. החסיד נכנס לחדרו של רבנו ומסר את מבוקשם של הקצינים. רבנו הסכים שהקצינים ייכנסו, אך הורה להוריד קודם מהשולחן את היין. הקצינים נכנסו לחדר בהכנעה רבה ושוחחו עם רבנו (באמצעות מתורגמן) על כמה נושאים, ולבסוף אמרו שהלכו בעקבות רבנו עם החסידים אל הכותל, ומהכותל, ורואים ומרגישים שהקהל הולך בשמחה רבה, ושאלו את רבנו מהיכן נובעת שמחה גדולה שכזו. ענה להם רבנו: "זה נובע מעומק הלב, ואי אפשר להסביר זאת"

(מאורי אש)

3. תפילתו של ה'דמשק אליעזר' מויז'ניץ בכותל בחג השבועות

תרצ"ה

כשביקרו שלושת האחים הקדושים מרנן ה'אמרי חיים', ה'דמשק אליעזר' וה'מקור ברוך' זי"ע בחג השבועות תרצ"ה בירושלים עיה"ק, עלו להתפלל את תפילת המוסף ע"י שריד בית מקדשנו הכותל המערבי. מרן ה'דמשק אליעזר' עבר אז לפני

מה מלמלה הרבנית קופשיץ בעת שהכינה חביתה לנכדה האברך? בן כמה היה הנבחן הצעיר ביותר ב'דרשו' מאז היווסדו? והאדריכל הגאון שהצליח להכניס מטבח, סלון וחדר שינה - לחדר אחד

עורך 'לקראת שבת' הרב משה הרמן עם טעימות קצרות מגיליון פרשת נשא - חג השבועות

"תעשו זאת בשעה 3:00 אחר הצהריים".

בין בתרי הגיליון נקבל תזכורת למושגים גבוהים ומרוממים בלימוד התורה ובידיעתה: המבחן המיוחד שערך רבה של טבריה לשני האברכים שביקשו להיבחן אצלו על מסכת יבמות. מה הכילה סעודת הסיום הקבועה של הגאון רבי זונדל קרויזר זצ"ל כשהיה מסיים מסכת? כמה ספרי שו"ת למד הגאון רבי ראובן זעליג בענגיס זצ"ל במהלך שני השבועות ששה בנופש? כמה פעמים חזר על ספר קצות החושן? ומה קיבל על עצמו כאשר נזקק לטיפול רציני בבית החולים בסוף ימיו.

וגם: מה השיב החזו"א לרבנית קופשיץ ע"ה כאשר ביקשה את ברכתו שבניה ידעו ללמוד ושיהיה להם חשק ללמוד? איזה משפט מלמלה בפיה בעת שהכינה לנכדה האברך חביתה לארוחת צהרים? ומדוע נהנה הסטייפלער זי"ע כאשר שמע על האדריכל הגאון שהצליח להכניס מטבח, סלון וחדר שינה לחדר אחד...

ולקינח, בכתבה מיוחדת לרגל חג מתן תורה ניחשף לראשונה למספרים והנתונים המדהימים שמאחורי המעצמה התורנית 'דרשו' - כמה נבחנו ב'דרשו' מאז היווסדו? כמה דפי גמרא נלמדו בסך הכל? כמה ספרי משנה ברורה הודפסו? כמה מוקדי מבחן פעילים כיום? ועוד ועוד... בין השאר ניחשף גם ל'סקופים' מעניינים במיוחד, כמו: מיהו הנבחן הצעיר ביותר שנבחן אי-פעם ב'דרשו', ומיהו הנבחן המבוגר ביותר? מהו המספר הגדול ביותר של נבחנים בני משפחה אחת? ועוד ועוד.

גיליון 'לקראת שבת' פרשת נשא הבעל"ט מוקדש מטבע הדברים כמעט כולו לעניני חג השבועות החל מיד לאחר השבת, וגדוש מזן אל זן בתכנים נפלאים ומרוממים בעניני לימוד התורה, אהבת תורה, קבלת התורה ועוד.

איך מגיעים ל'געשמאק' בלימוד התורה? מה הם המפריעים לכך? כיצד מתגברים על הקשיים שבדרך? ומה חסר במיוחד בדורנו? על כל זאת נקרא בשיחה מיוחדת ל'לקראת שבת' שהתקיימה במעונו של הגה"צ רבי שמעון גלאי שליט"א, במהלכה יספר גם על אחד מזכרונות הילדות שנחקקו בו - לא מכונת הכביסה שנרכשה לראשונה, לא מכשיר הטלפון שהיווה אז חידוש, אלא דווקא הש"ס החדש שאביו קנה, כאשר עד אז היה רוכש בכל פעם כרך בודד, ולאחר שסיים ללמוד בו נאלץ למוכרו כדי לקנות את הכרך הבא.

חז"ל מספרים כי בעת קבלת התורה הבראו כל החולים ונתרפאו כל בעלי המומין. האם דבר זה שייך גם בימינו? את התשובה לכך תקראו במעשה מופלא שהתרחש באשדוד לפני כ-40 שנה בבית מדרשו של האדמו"ר בעל 'אמונת אברהם' מפייסבורג זצ"ל. נקרא גם על ההפתעה שציפתה לשכנים הגויים שהתנגדו לבניית המבנה החדש לשיבת גייטסהד, כאשר פנו לכומר הפרוטסטנטי שהתגורר בשכונה וכיבדוהו לחתום ראשון על העצומה שתוגש לרשויות. ונגלה גם מה הסתתר מאחורי ההוראה המפתיעה של הבבא סאלי זי"ע לראש הממשלה מנחם בגין, ששלח לשאלו האם להפיץ את הכור האטומי בעיראק -

חוויה רוחנית יומית מדי יום אצלך במייל

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק.
עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

אחת הבעיות המצויות ביותר בעניין העירוב - גוי השוכר דירה מיהודי

לחצר; ואם משום שאין זה שכיח שיהודי ישכיר לגוי בית בחצר שהוא עצמו דר בה, ובמקרה בלתי מצוי לא גזרו חכמים שהגוי יאסור.

ויש שהסתפק אם כך הדין גם שמשכיר בית בחצר ליהודי מומר, שאינו 'מודה בעירוב', אשר דינו כגוי לענין עירוב חצרות (ראה שו"ע שפה).

[שו"ע שפב, א, משנ"ב ז, וביה"ל ד"ה אינו; ביאורים ומוספים דרשו, 16, וראה שם, 18]

כפי שלמדנו, גוי הדר בחצר שדרים בה שני יהודים, גזרו חכמינו ז"ל שאף אם היהודים עירבו 'עירוב חצרות' זה עם זה, העירוב אינו חל; וטעם הדבר, כדי שיתרחקו ישראל משכנות הגוי ולא ילמדו ממעשיו.

ולדעת הרמ"א, אם הבית שבו דר הגוי שייך לאחד מהיהודים הדרים בחצר - אין הגוי אוסר את החצר; אם משום שהיהודי לא השכיר לו את ביתו על דעת שיאסור עליו לטלטל חפצים מביתו

הכרעת המשנה ברורה והחזון איש בנדון של גוי השוכר דירה מיהודי

ולדעת החזון איש, אף שוכר גוי שבעל הבית רשאי להוציאו בכל עת, אוסר, אלא אם כן היהודי והגוי משתמשים במקום אחד לבישול ולאפייה, שאז נחשב הגוי כדר בביתו של היהודי, בצירוף הסברא הנ"ל - שהיהודי אינו משכיר את ביתו על דעת שיאסור עליו הגוי לטלטל חפצים מביתו לחצר, יש להתיר.

[שעה"צ שפב, ו; ביאורים ומוספים דרשו, 19 ו'25]

בהמשך לאמור: יש חולקים על דברי הרמ"א, ולדעתם, רק כאשר המשכיר התנה עם השוכר שיוכל להוציאו מביתו בכל עת שירצה, אינו אוסר את החצר, מאחר ובאופן זה נחשב השוכר כאורח בעלמא, ואורח אינו אוסר את החצר, כאשר הדיירים האחרים, או אחד מהם, דרים בה בקביעות. אבל שוכר גוי שהמשכיר אינו רשאי להוציאו בכל עת, אוסר את החצר. וכן הכריע המשנה ברורה.

באיזה מקרה תלוי דין העירוב במקום מגוריו של אדם מסוים?

אבל באופן שבעל הבית רשאי להוציא את השוכר בכל עת, ויש יהודי הדר בחצר בקביעות - לדעת המקלים באופן זה כנ"ל, יש להקל אף כשבעל הבית אינו דר בחצר, כיון שדינו כאורח; (ובתנאי, שאחד היהודים דר בחצר בקביעות, כיון שרק באופן זה הגוי שנחשב כאורח אינו אוסר את החצר, וכנ"ל).

[ביה"ל שפב, א, ד"ה אינו; ביאורים ומוספים דרשו, 25]

בהמשך לאמור: אם בעל הבית אינו דר בחצר - אף אם כל בתי החצר שלו הם, והשכיר מקצתם ליהודים ומקצתם לגויים - לפי שני הטעמים הנ"ל בדעת הרמ"א, יש לאסור; כי מאחר והוא עצמו אינו דר בחצר, ולא נאסר עליו מאומה, לא ניתן לומר שלא השכיר לו על דעת שיאסור את החצר; וכמו כן, מקרה כזה שישכיר אדם בית לגוי בחצר שהוא עצמו אינו דר בה - מצוי הוא.

* חצר שדר בה יהודי אחד, ודר בה גם גוי אחד, או יותר - אין היהודי זקוק ל'עירוב חצרות'; אולם, אם דרים בחצר שני יהודים או יותר, ודר בה גם גוי, תיקנו חכמינו ז"ל שאף אם עירבו היהודים ביניהם, העירוב אינו חל. ובגוי, לא תיקנו חכמים שיועיל 'ביטול רשות', כי אם שכירות בלבד, כלומר, שישכרו מהגוי את רשותו; ואזי מותר לטלטל מהבתים לחצר, ולהיפך.
* כאשר נדרשת שכירות רשותו של הגוי, לכתחילה יש לבצע את השכירות לפני עשיית העירוב, כיון שקודם לכן אסור לברך על עשיית עירוב החצרות.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

דיני ה'כרמלית' - מדאורייתא ומדרבנן

דבר, ואסור להוציא ממנה לרשות הרבים, ולהיפך; אבל מדרבנן, החמירו חכמים ואסרו בה איסורים שונים, המשתנים על פי גודלה.

ורשות היחיד שהקפתה במחיצות נעשתה לשם דירה, וכגון חצר שלפני הבית, שמן הסתם היא מוקפת לשם דירה - בכל גודל שהוא דינה כרשות היחיד לכל דבר.

[שו"ע שנט, א, משנ"ב א, וביה"ל ד"ה רחבה]

'כרמלית', היא מקום שמדאורייתא אינו רשות היחיד ואינו רשות הרבים, וחכמינו ז"ל אסרוה כרשות הרבים, דהיינו שאסרו לטלטל בתוכה לטווח של יותר מארבע אמות, וכן להעביר חפצים ממנה לרשות היחיד, ולהיפך; ואסרו גם להעביר חפצים ממנה לרשות הרבים, ולהיפך.

ורשות היחיד שהקפתה במחיצות לא נעשתה לשם 'דירה' (ראה שולחן ערוך שנה, ב) - מדאורייתא רשות היחיד היא לכל

הלוח היומי

ב' בסיון | רבי ישראל ב"ר ברוך הגר זצ"ל, בעל אהבת ישראל מויז'ניץ

בשנת ב' אלפים תמ"ט, ביום זה אמר הקב"ה למשה רבינו לומר לבני ישראל "והייתם לי סגולה מכל העמים".... "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש" וע"כ נחשב הוא ליום המיוחד.

יארצייט:

תקע"ד: רבי אריה לייב ב"ר אברהם מאיר ברלין זצ"ל, אב"ד קאסל והסן.

תרע"ט: רבי יעקב ב"ר שאול הכהן דוויק זצ"ל, חכם באשי וראב"ד חאלב, בעל דרך אמונה, שארית יעקב ועוד.

תרצ"ו: רבי ישראל ב"ר ברוך הגר זצ"ל, בעל אהבת ישראל מויז'ניץ.

תרצ"ז: רבי חיים אלעזר ב"ר צבי הירש שפירא זצ"ל, ממנוקטש, בעל מנחת אלעזר, עולת תמיד, חיים ושלום, אות חיים ועוד.

תשמ"ג: רבי אהרן ב"ר יעקב דוד ויינטרוב זצ"ל, מראדומסק, בעל דביר אהרן.

תשנ"ד: רבי מרדכי חזקיהו ב"ר מנצור בן שמעון זצ"ל.

תשע"ז: רבי דוד חיים ב"ר יוסף שלוש זצ"ל, רבה של נתניה, בעל חמדה גנוזה, מכתם לדוד, משכיל לדוד, אור חדש ועוד.

האם מותר לאדם לכתוב בזימונו האישי שפלוגי מצער אותו וכדו'?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

מקניטני ומצערני בקביעות" וכו', אפשר שעובר בעצם הכתיבה על 'לא תטור'. אבל באופן שכותב לעצמו בצורה של מסקנות מוסריות, וכגון: "הרגשתי שיש לפלוגי קפידא עלי", "שמעתי שפלוגי התבטא שאני מפריע לו... אולי זה בגלל שסירבתי להיענות לבקשתו בדבר מסוים" וכו', בזה לכאורה אין לאו של 'לא תטור'.

וכתב שם שתשובה זו היתה לעיני הגרש"ז אויערבך והסכים לדברים, אלא שהעיר הגרש"ז שגם באופן שאין משום 'לא תטור', כיון שכותב הדברים להתחזק במוסר - מכל מקום לשם מה הוא צריך להזכיר את שמו של חברו בשביל זה.

בסעיפים הנלמדים היום ב'חפץ חיים' (פתיחה, לאוין סעיפים ח'-ט', מונה רבינו גם את האיסורים 'לא תקום ולא תטור', אשר במקרים מסוימים עשויים לעבור עליהם כאשר מדברים לשון הרע.

בביאורים ומוספים מביאים נידון בענין זה: אדם הכותב יומן אישי על כל הקורה אותו - האם מותר לו לכתוב את שציערוהו אחרים וכדו', שהרי בזה עובר לכאורה על לאו של 'לא תטור', שהוא גם על נטירה בלב?

יש שכתבו (קובץ מרפא לשון ח"ב עמ' סד) שתלוי הדבר באופן הכתיבה: אם כותב באופן ששומר טינה וכעס, כגון שכותב: "פלוגי

מ"ו לעומר

הג"ר שלום שבדרון מצא פעם חידוש נפלא במהרש"ם והרגיש שהוא לא מסוגל להשאיר לבד עם החידוש, והלך לבית גיסו הגרש"ז אויערבאך ואמר לו את החידוש, ואחר כך אמר: "נכון שזה גיוואלדיג (נפלא)? אם כך נצא בריקוד", ושניהם עמדו ורקדו מתוך שמחה של מצוה - אשרי הרואה.

(קול חוצב - עמ' 145)

נשתדל לשמוח שמחה עצומה על הזכות להיות מחוברים לתורה ונלמד מתוך תחושת הנאה ותענוג גדול